

Broj: 01-34-2-1185/17
Sarajevo, 4.12.2017. godine

- **Institucije Bosne i Hercegovine**

*PREDMET: Problematika sukoba interesa državnih službenika
i kandidata prijavljenih na javne konkurse u institucijama.-*

Ovim putem skrećemo pažnju na problematiku sukoba interesa, koji se može pojaviti kako kod aktuelnih državnih službenika, tako i kod kandidata koji se prijavljuju na javne konkurse za prijem državnih službenika u institucijama Bosne i Hercegovine. Naime, tokom rada Agencije pojavile su se određene situacije u kojima se pojedini kandidati koji se nalaze u sukobu interesa prijavljuju na radna mjesta u institucijama Bosne i Hercegovine, kojom prilikom isti greškom – iz nemara ili sa namjerom prevare, uredno potpisuju izjave da nisu u sukobu interesa, odnosno da ne obavljaju aktivnosti koje dovode do nespojivosti iz člana 16. Zakona o državnoj službi u institucijama BiH, a kojom prilikom ni ne pokušaju razriješiti predmetni sukob interesa odnosno nespojivost. Pored toga, sukob interesa – nespojivost znaju se pojaviti i kod državnih službenika, a u oba slučaja je isti najčešće vezan za obavljanje političke izborne funkcije na lokalnom nivou, u smislu da se vijećnici/odbornici predstavničkih (zakonodavnih) tijela na lokalnom nivou prijavljuju na javne konkurse ili da se već postojeći državni službenici kandiduju za predstavnička (zakonodavna) tijela, ne poštujući zakonske odredbe. Naprotiv, prema podacima Agencije ove pojave nije bilo kod nosilaca izvršnih funkcija (vjerovatno saglasno prirodi i pravima koja proističu iz izvršne funkcije), a mnogo je manje izražena i vezano za zakonodavne funkcije na višim nivoima vlasti.

Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, br. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 i 40/12), u članu 16. stav 1. propisano je da državni službenik ne smije obavljati dužnost, aktivnost ili biti na položaju koji dovodi do sukoba interesa sa njegovim službenim dužnostima, a naročito državni službenik ne smije obavljati dodatnu aktivnost za koju se plaća naknada, osim u slučaju kada je to odobrio ministar ili rukovodilac institucije, pri čemu podzakonski akti propisuju slučajeve u kojima se može dati ovakvo odobrenje. Za problematiku koju ističemo u ovom aktu, posebno je važna tačka c) stava 1. člana 16. Zakona o državnoj službi u institucijama BiH (u daljem tekstu: Zakon), kojom je propisano da, s izuzetkom rukovodećih državnih službenika, smatraće se da je državni službenik na odsustvu iz državne službe od trenutka kada je potvrđena njegova kandidatura za javnu funkciju na koju se bira direktno ili indirektno, ili od trenutka kada je imenovan na položaj u bilo kojem zakonodavnom ili izvršnom organu na bilo kojem nivou vlasti u Bosni i

Hercegovini, u kom slučaju, rukovodeći državnu službenik podnosi ostavku na mjesto u državnoj službi (slične, gotovo identične odredbe primjenjuju se, u skladu sa članom 18. stav 2. Zakona i u pogledu imenovanja na funkcije savjetnika). Takođe je važna, iako manje izražena u konkretnim slučajevima i tačka e) istog člana, kojom je propisano da državni službenik ne može biti član upravnih i drugih odbora političkih stranaka i ne smije slijediti instrukcije političkih stranaka.

Stoga je svaki državni službenik koji se kandiduje na bilo kakvim pa i lokalnim izborima, morao stupiti na neplaćeno odsustvo, koje traje svo vrijeme kandidature i svo vrijeme trajanja mandata (bez obzira da li je nosilac funkcije u radnom odnosu ili ne), dok je rukovodeći državni službenik morao podnijeti ostavku. Ukoliko državni službenik to ne učini, čini višestruku tešku povredu službene dužnosti, a možda i kažnjiv prekršaj.

Za razliku od državnih službenika, za koje su odredbe o sukobu interesa nespojivostima prilično jasne, tako da državni službenik jednostavno ne smije ulaziti u iste, cijenimo da je u pogledu kandidata koji se prijavljuju na javne konkurse potrebno dodatno objašnjenje.

Naime, a posebno u pogledu prijava na javne oglase, članom 21. stav 5. a u vezi sa članom 20. stav 3. Zakona, propisano je da javni oglas pored opštih i posebnih uslova za radno mjesto koje se popunjava sadrži i druge uslove koji se mogu smatrati primjerenim za odgovarajuće radno mjesto. S tim u vezi, članom 9. Pravilnika o karakteru i sadržaju javnog konkursa, načinu provođenja intervjua i obrascima za provođenja intervjua ("Službeni glasnik BiH", br. 63/16 i 21/17), propisano je da javni oglas sadrži i dodatne uvjete koji se mogu smatrati primjerenim, kao i da se ispunjavanje uvjeta utvrđenih oglasom računa danom predaje prijave (stav 1.), odnosno konkretnije da Agencija može, shodno zakonskom ovlaštenju, utvrditi dodatne posebne uvjete koji se mogu smatrati primjerenim, a koji se odnose na sva radna mjesta, ako su oni zasnovani na zakonu ili proizlaze iz zakona (stav 6.). Posebno je članom 13. istog Pravilnika propisano da prijavni obrazac, koji kandidat mora popuniti i potpisati, sadrži i navod iz izjave o nespojivosti s dužnostima državnog službenika, u smislu člana 16. stav (1) Zakona.

Zbog toga, kako je primjenom zakonskih ovlaštenja i relevantnih podzakonskih akata, dejstvo sukoba interesa i nespojivosti prošireno i na sve kandidate, oni moraju razriješiti sukob interesa i to tako što su do dana predaje prijave dužni nadležnim tijelima dati ostavke na sve funkcije na koje se može primijeniti citirani član 16. Zakona. U suprotnom, isti pored odbacivanja prijave, mogu nakon postavljenja podlijegati posljedicama iz člana 50. stav 1. tačka n) Zakona, kojim je propisano da državnom službeniku prestaje radni odnos ukoliko se utvrdi da je prilikom zasnivanja radnog odnosa dao neistinite podatke koji su služili kao dokaz u postupku zasnivanja radnog odnosa i na osnovu kojih je izvršeno postavljenje.

Dakle, kandidat je dužan prije podnošenja prijave razriješiti sve sukobe interesa i to tako što će dati ostavku na sve funkcije i dužnosti koje mogu biti obuhvaćene citiranim članom 16. Zakona, pri čemu će se naravno sam čin razrješenja desiti u zavisnosti od dinamike rada tijela koje odlučuje o ostavci, odnosno sam čin razrješenja će se desiti naknadno u odnosu na podnošenje prijave na javni konkurs, iako bi načelno trebao biti izvršen prije preuzimanja dužnosti. U svakom slučaju, kandidat koji podnese ostavku na sve funkcije zbog kojih bi bio u sukobu interesa ne može se više smatrati odgovornim ako ga nadležno tijelo nije razriješilo jer je podnošenjem ostavke on preduzeo sve radnje u svrhu razrješenja svog sukoba interesa.

Ovdje valja istaći jedinu situaciju u vezi sa članom 16. Zakona kod koje nije neophodno podnijeti ostavku, a to je obavljanje dodatne aktivnosti za koju se plaća naknada, a koja aktivnost je dozvoljena različitim podzakonskim aktima, prvenstveno Odlukom o slučajevima u kojima se može dati odobrenje državnom službeniku da obavlja dodatnu aktivnost („Službeni glasnik BiH“, br. 21/04 i 58/10). U tim slučajevima (kada je dodatna aktivnost dozvoljena podzakonskim aktima), kandidat nije dužan dati ostavku, već će po preuzimanju dužnosti obavezan tražiti

dozvolu od institucije u smislu procesnih odredaba Odluke o slučajevima u kojima se može dati odobrenje državnom službeniku da obavlja dodatnu aktivnost, te tek ako mu rješenje o odbijanju davanja saglasnosti za obavljanje dodatne aktivnosti postane konačno, dužan je dati ostavku na takvu funkciju, do kada se ne bi smatralo da je u sukobu interesa.

Predlažemo da sa sadržajem ovog akta upoznate sve državne službenike u institucijama, a Agencija će sa istim na pogodan način obavijestiti kandidate koji se prijavljuju na javne konkurse.

Dostavljeno:

- naslovu
- arhiva

DIREKTOR
Neven Akšamija